

Utbildningsdepartementet
Dnr U2025/00722

En socionomutbildning i tiden, SOU 2025:27

Högskolan i Halmstad har beretts möjlighet att till Utbildningsdepartementet yttra sig angående socionomutredningen, En socionomutbildning i tiden, SOU 2025:27.

Sammanfattning

Slutbetänkandet från utredningen syftar till att anpassa socionomutbildningen till dagens samhällsutmaningar. Detta är ett angeläget initiativ, samtidigt menar Högskolan i Halmstad att flera av betänkandets förslag kräver ytterligare överväganden för att säkerställa en långsiktigt hållbar och kvalitativ utbildning.

Idag erbjuds utbildningen vid 19 olika lärosäten runt om i landet. I motsats till vad som framhålls i utredningen om ökad splittring ser vi ett ökat samarbete. Förbundet för Sveriges socionomutbildningar (FSSOC) spelar en viktig roll i att utveckla utbildningen och samarbetet mellan landets socionomutbildningar. Genom samverkan och gemensamt utvecklingsarbete strävar man efter att säkerställa att utbildningen håller hög kvalitet och möter samhällets förändrade behov.

Socionomutbildningen är en bred och mångsidig utbildning som ger en stark grund för att arbeta med människor i olika livssituationer. Det är en eftertraktad utbildning med högt söktryck, och framtidsutsikterna på arbetsmarknaden ser fortsatt ljusa ut. Socionomer är verksamma och efterfrågade inom flera sektorer i samhället – inom socialtjänsten, skolan, hälso- och sjukvården, kriminalvården och en rad andra verksamheter där mänskliga möten står i centrum.

I utredningens slutbetänkande fastslås att socionomers yrkesutövning innebär att möta samhällseliga utmaningar och hantera den sociala problematik som finns i ett specifikt samhälle. Vilka utmaningarna är varierar över tid, vilket medför att socionomutbildningen kontinuerligt behöver anpassas i enlighet med samhällsutvecklingen. Denna nödvändiga flexibilitet och anpassningsförmåga riskerar dock att begränsas av den ökade grad av detaljreglering som flera av utredningens förslag innebär. Vi vill betona det positiva i att socionomutbildningen fortsatt beskrivs som en generalistutbildning i utredningen – det är en styrka och bör tydligt framgå. Men i samma andetag introduceras målformuleringar som

snarare pekar mot specialisering, till exempel målet om ungdomskriminalitet och uppräknings av olika målgrupper. Det riskerar att urvattna generalisttanken och skapa en splittrad bild av vad utbildningen egentligen ska förbereda för.

Utifrån den komplexitet och bredd som socionomens arbetsfält innebär, ser vi en utmaning i relation till de ökade kraven på djupgående kunskaper och specialistkunskap. En grundläggande generalistutbildning hinner inte behandla alla de kunskaper och färdigheter som olika socionomer kan behöva i sitt framtida yrkesliv. Just därför anser vi att det vore missriktat att försöka detaljstyra examensmålen. Istället vill vi lyfta fram vikten av att det finns goda möjligheter till fördjupning och specialisering – något som med fördel kan ske efter grundutbildningen, när individens intresseområden och yrkesinriktning börjar ta form.

Utredningens strävan att utveckla socionomutbildningen i takt med förändrade samhällsbehov är positiv och viktig. För att förslagen ska bidra till ökad kvalitet och relevans krävs dock vissa justeringar. Vi vill särskilt betona **behovet av att säkerställa goda förutsättningar för den verksamhetsförlagda delen av utbildningen**. Det handlar både om tillräckliga resurser och om strukturer som garanterar en hög och jämn kvalitet över tid.

Vidare anser vi att det finns skäl att **överväga ett införande av en särskild examen för specialistsocionomer**. En sådan möjlighet skulle kunna stärka professionens utveckling och skapa bättre förutsättningar för fördjupning inom olika yrkesområden.

Samtidigt bör examensmålen utformas med viss återhållsamhet, för att undvika alltför långtgående detaljreglering och "stoffträngsel" som riskerar att hämma utbildningarnas flexibilitet och självständighet. **Överlapp mellan examensmålen och en detaljreglering kan även medföra oönskade konsekvenser i form av att de driver ökad administration genom att utbildningen behöver göras om. Detta medför vanligtvis ett omfattande utvecklingsarbete där såväl lärare som administrativ personal behöver engageras givet att varje nytt examensmål behöver brytas ner i kursers lärandemål, utifrån principen om konstruktiv länkning, och utveckling av ändamålsenliga examinationer samt betygskriterier för att säkerställa adekvat dokumentation.** Därtill får det i förlängningen också konsekvenser för utbildningens kontinuerliga kvalitetsarbete liksom framtida utbildningsutvärderingar. Genom att ta hänsyn till dessa synpunkter ökar dock möjligheten att forma en utbildning som rustar framtidens socionomer för ett kvalificerat och komplext yrkesliv.

Yttrande

I detta dokument redogör Högskolan i Halmstad för sitt yttrande över SOU 2025:27 En socionomutbildning i tiden.

1.1 Förslag till ändring i högskoleförfordningen (1993:100)

Högskolan i Halmstad avstyrker förslaget om att ta bort examensmålet visa förmåga att identifiera, strukturera, utreda och utvärdera insatser på individ-, grupp- och samhällsnivå.

Vi anser att detta mål är centralt för att socionomutbildningen även framöver ska kunna möta kraven på ett professionellt och rättssäkert socialt arbete.

Att tydligt behålla perspektiven på individ-, grupp- och samhällsnivå är avgörande. Socialt arbete bedrivs inom alla dessa nivåer, och det är just förmågan att växla mellan dem – och se sambanden däremellan – som utgör en kärnkompetens i yrket. En socionom måste kunna förstå både enskilda människors livsvillkor och de strukturer som påverkar dem.

Vidare anser vi att det är problematiskt att begreppen "utvärdera" och "insatser" föreslås tas bort från examensmålen. Att kunna utvärdera arbetets effekter är en grundläggande färdighet för att kunna utveckla och förbättra socialt arbete. Det handlar både om att kunna reflektera över det egna yrkesutövandet och om att bidra till en mer kunskapsbaserad praktik.

Att helt plocka bort begreppet "insatser" riskerar att urholka kopplingen till det praktiska, konkreta arbetet inom socialtjänsten. Insatser utgör ofta resultatet av en professionell bedömning och är en central del av socialarbetarens uppdrag.

Den nya socialtjänstlagen, som träder i kraft 2025, skärper dessutom kraven på socialtjänstens arbete. Lagen ställer tydligare krav på att arbetet ska vila på vetenskap och beprövad erfarenhet, och att det ska vara mer förebyggande och uppsökande. Detta är en ambitiös och välkommen inriktning – men den förutsätter också att socionomer får med sig rätt verktyg från utbildningen. Det går inte att ställa högre krav på socialtjänsten utan att samtidigt rusta dem som ska bära det praktiska ansvaret.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Högskolan i Halmstad att det aktuella examensmålet bör behållas i sin nuvarande form.

Högskolan i Halmstad betonar vikten av att självständigt arbete (examensarbete) bibehålls som krav för socionomexamen.

Självständigt arbete (examensarbete) för socionomexamen finns i dagens högskoleförordning med som ett krav för socionomexamen med formuleringen: "För socionomexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng." I förslaget till ändring i Högskoleförordningen finns inte denna skrivning med. Högskolan i Halmstad betonar vikten av att detta krav bibehålls även i framtiden.

6.1 Aktuella samhällsutmaningar

Högskolan i Halmstad ställer sig positiv till ambitionen att anpassa socionomutbildningen till aktuella samhällsutmaningar. Det är angeläget att utbildningen speglar de förändringar som sker i omvärlden och rustar studenterna för det komplexa arbete som väntar. Samtidigt ser vi behov av att tydligare strukturera och förtydliga flera av de föreslagna målformuleringarna. I sin nuvarande utformning upplevs vissa delar som spretiga och otydliga. Formuleringarna varierar i både nivå och språklig tydlighet, och det är inte alltid klart hur de förhåller sig till övriga examensmål i högskoleförordningen. Vi vill särskilt lyfta att flera mål avviker från etablerade kognitiva nivåer, vilket skapar osäkerhet kring vad som egentligen förväntas av studenten. I vissa fall har exempelvis begreppet förståelse – som är

centralt i andra examensmål – ersatts med mer vaga uttryck som ha kunskap om eller känna till. Det är oklart varför denna förändring gjorts, särskilt eftersom begreppet förståelse finns kvar i vissa delar av förslaget, som i målet om ungdomskriminalitet. Denna inkonsekvens försvårar tolkning, bedömning och undervisning.

Vidare väcker vissa formuleringar frågor om hur de ska kunna examineras i praktiken. Flera mål är så brett eller otydligt formulerade att det blir svårt att säkerställa en rättssäker och likvärdig bedömning. Mot bakgrund av detta ser vi ett stort värde i att arbeta fram tydligare, mer konsekventa och gemensamma målformuleringar. Det skulle underlätta för både lärare och studenter och skapa bättre förutsättningar för kvalitet i undervisning och examination – i linje med Bolognaprocessens intentioner.

Högskolan i Halmstad tillstyrker förslaget om att införa examensmålet Visa kunskap om aktuella samhällsutmaningar inom området.

Högskolan i Halmstad ser positivt på att examensmålet i förslaget tar sikte på att studenter ska ha kunskap om aktuella samhällsutmaningar. Det är både relevant och angeläget. Socionomutbildningen kommer alltid att behöva utvecklas i takt med samhällets förändring och aktuell forskning med fokus på de utmaningar som individer, grupper och samhället står inför. Examensmålen bör vara långsiktigt hållbara och formulerade på ett sätt som möjliggör planering och genomförande av utbildningen utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Målet att ”visa kunskap om aktuella samhällsutmaningar inom området” möjliggör att anpassa socionomutbildningen till de aktuella samhällsutmaningar som råder i samhället.

Högskolan i Halmstad tillstyrker med förbehåll förslaget om att förändringen av examensmålet visa kunskap om områdets vetenskapliga grund samt kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen.

Högskolan i Halmstad tillstyrker med förbehåll förslaget om att justera examensmålet som rör studentens kunskap om socionomyrkets vetenskapliga grund, aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, samt förståelsen för sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Vi ser positivt på att förslaget vill tydliggöra kopplingen mellan teori och praktik – en koppling som är avgörande i socialt arbete. Samtidigt anser vi att den nya formuleringen riskerar att bli mindre skarp än tidigare. Där det tidigare fanns en tydligare struktur i hur vetenskaplig grund, forskningsanknytning och beprövad erfarenhet beskrevs, har vissa delar nu blivit mer allmänt hållna och därmed svårare att tolka och arbeta med i utbildningssammanhang.

Vi vill därför lyfta vikten av att öka klarheten i formuleringen. Examensmål behöver vara tydliga, användbara och möjliga att omsätta i konkret undervisning och examination. En ökad tydlighet skulle också underlätta en likvärdig tillämpning mellan olika lärosäten.

Högskolan i Halmstad avstyrker förslaget om förändringen av examensmålet "visa kunskap om barns behov och sådana samhälls- och familjeförhållanden som påverkar barns, ungas, kvinnors, mäns, och äldres livsbetingelser, samt kunskap om hur funktionsnedsättningar påverkar människors livsbetingelser."

Socionomutbildningen är och bör fortsatt vara en generalistutbildning som ger studenter en bred kunskapsbas och analytisk förmåga inför yrkesverksamhet inom olika områden av socialt arbete. Det är därför inte möjligt – och inte heller önskvärt – att genom examensmål försöka specificera alla grupper eller företeelser som socionomer kan komma att möta.

Högskolan i Halmstad ser en risk med att formulera alltför detaljerade mål: det leder till en överreglerad utbildningsstruktur där utrymmet för fördjupningar, kritisk reflektion och pedagogisk flexibilitet minskar. När en lång rad specifika grupper nämns i målet – barn, unga, kvinnor, män, äldre, personer med funktionsnedsättning – uppstår samtidigt ett slags inbyggd exkludering av andra grupper som inte nämns. Det gäller till exempel icke-binära personer, personer med migrationsbakgrund eller andra marginaliserade grupper. Det väcker även frågor om hur utredningen ser på samverkan och överlappning mellan dessa kategorier. Är äldre inte också kvinnor och män? Hur förhåller sig barn till funktionsnedsättningar, eller kön till klass? Socialt arbete kräver ett intersektionellt perspektiv – ett sätt att förstå hur olika maktordningar och livsvillkor samspelar – och detta riskerar att gå förlorat när målformuleringar styckas upp i fasta kategorier.

Vi vill även lyfta att begreppet förståelse har tagits bort i den föreslagna omformuleringen, något vi ser som problematiskt. Förståelse är inte bara ett ord – det markerar en djupare nivå av kunskap än att enbart ha kunskap om. För socionomer, som dagligen möter komplexa livssituationer och människor i utsatta positioner, är förmågan till förståelse avgörande. Det handlar inte bara om att känna till fakta, utan om att kunna sätta sig in i människors sammanhang, reflektera och agera professionellt utifrån det.

Mot denna bakgrund avstyrker Högskolan i Halmstad den föreslagna förändringen och förordar att det nuvarande examensmålet behålls, eventuellt med en varsam uppdatering i språkbruk – men utan att förlora bredd, djup eller inkluderande ansats.

Högskolan i Halmstad avstyrker förslaget om att införa examensmålet "visa kunskap om och förståelse för hur social utsatthet, normbrytande beteende och ungdomskriminalitet kan förebyggas och hur återfall i brott kan motverkas."

Utredningens förslag tar sin utgångspunkt i att socionomutbildningen, så som den är utformad idag, inte ger studenter tillräckliga kunskaper om frågor kring normbrytande beteende samt hur ungdomskriminalitet kan förebyggas och hur återfall i brott kan motverkas. Högskolan i Halmstad menar, att dessa frågor är en tydlig del av utbildningen redan idag och att utbildningen redan idag utifrån dagens examensordning inkluderar undervisning om social utsatthet, normbrytande beteende och kriminalitet, inklusive förebyggande och åtgärdande insatser.

Examensmål inom högre utbildning ska vara övergripande, långsiktiga och generellt formulerade för att säkerställa stabilitet, möjliggöra långsiktig planering samt främja

utveckling och kvalitetssäkring över tid. Att anpassa examensmål utifrån enskilda politiska initiativ eller dagsaktuella frågor bedöms som olämpligt, då detta riskerar att leda till en fragmentering av utbildningen samt påverka dess helhetsfokus negativt. Socionomers yrkesroll har alltid inneburit att möta samhällsutmaningar och hantera sociala problem. Dessa utmaningar förändras över tid, vilket förutsätter att socionomutbildningen kontinuerligt anpassas till nya samhällsbehov. Den flexibilitet och omställningsförmåga som detta kräver riskerar dock att begränsas av den detaljstyrning detta förslag medför. En förstärkning av undervisningen inom det aktuella området är möjlig att genomföra inom ramen för socionomutbildningens nuvarande uppdrag, alternativt med tillägget av det mer övergripande målet "Visa kunskap om aktuella samhällsutmaningar inom området".

När det gäller behovet av att höja ambitionsnivån i det förebyggande arbetet mot ungdomskriminalitet bör insatser i första hand riktas mot mer effektiva åtgärder. Sådana inkluderar bland annat ökade forskningsanslag inom socialt arbete, införandet av en specialistsocionomexamen som påbyggnad till socionomexamen samt stärkta incitament för vidareutbildning och specialisering efter genomförd grundutbildning. Dessa förslag har tidigare lyfts i bland annat den så kallade skuggutredningen och bedöms kunna bidra till att väsentligt stärka socionomers kompetens till exempel inom detta område.

Högskolan i Halmstad avstyrker förslaget om förändringen av examensmålet visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, samt om hedersrelaterat våld och förtryck.

Högskolan i Halmstad gör bedömningen att hedersrelaterat våld även fortsättningsvis bör behandlas inom ramen för det befintliga examensmålet om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Detta möjliggör en mer sammanhållen, nyanserad och kontextualiserad förståelse av våldets mekanismer, vilket är att föredra både ur ett utbildningsmässigt och yrkespraktiskt perspektiv. Den formulering som idag finns avseende mäns våld mot kvinnor inbegriper ett brett perspektiv på könsrelaterat våld samt våld i nära relationer, och omfattar därmed även hedersrelaterat våld och förtryck. Att specifikt lyfta fram hedersrelaterat våld och förtryck i målet riskerar att fragmentisera förståelsen av våld som ett sammanhängande samhällsfenomen. Det kan även medföra negativa konsekvenser för utbildningens helhetsperspektiv. Från ett pedagogiskt och vetenskapligt perspektiv bedöms det vara mer ändamålsenligt att behandla våld i ett samlat sammanhang, där olika uttrycksformer – inklusive hedersrelaterat våld – integreras och förstås som variationer av en gemensam grundproblematik: könsmaktsstrukturer, kontrollmekanismer, utsatthet och normaliseringsprocesser.

6.2.1 - Arbetssätt och samverkan

Högskolan i Halmstad ser positivt på att utredningen lyfter fram yrkesskicklighet som ett centralt mål för socionomutbildningen. Det är en viktig och välgrundad ambition – socionomer behöver vara trygga i sin professionella roll och rustade att hantera komplexa situationer i praktiken. Samtidigt ser vi en brist i hur de föreslagna examensmålen förhåller sig till denna ambition. Om yrkesskicklighet ska vara den bärande tanken i omställningen av

utbildningen, så behöver detta återspeglas tydligare i de mål som faktiskt ska styra utbildningens innehåll och bedömning.

I avsnittet betonas betydelsen av arbetssätt, samverkan och professionellt omdöme – men de mål som skulle konkretisera dessa förmågor framstår som splittrade och svagt kopplade till helheten. Det saknas en logisk kedja mellan visionen om ökad yrkesskicklighet och de verktyg som studenterna ska utveckla för att nå dit. Vi efterlyser därför en tydligare koppling mellan de övergripande målen och de färdigheter och kunskaper som krävs för att arbeta samordnat, rättssäkert och med gott professionellt omdöme i en föränderlig välfärdsverksamhet.

Yrkesskicklighet är inte något man bara har – det är något som byggs upp genom erfarenhet, handledning, reflektion och förmågan att omsätta kunskap i handling. Examensmålen behöver därför vara utformade så att de också fångar det som gör yrkesutövningen skicklig: förmågan att samverka, att hantera etiska dilemman, att reflektera över egen roll och makt, och att agera i komplexa sammanhang.

Vi föreslår att denna koppling stärks i den fortsatta beredningen av förslaget.

Högskolan i Halmstad avstyrker förslaget om att förändringen av examensmålet visa förmåga att utveckla och genomföra socialt arbete på olika nivåer i samhället i samarbete med de människor som berörs, samt med närstående.

Högskolan i Halmstad menar att målet redan i sin nuvarande formulering inkluderar närstående, då de är människor som berörs.

Högskolan i Halmstad tillstyrker delvis förslaget om att införa examensmålet visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper.

Vi delar utredningens bedömning att samverkan är en viktig del av socionomens yrkesroll. Socionomer verkar ofta i komplexa sammanhang där samarbete med andra professioner är avgörande för att kunna ge ett samordnat och rättssäkert stöd till individer och grupper. Däremot föreslår vi att begreppet ”lagarbete” tas bort ur målformuleringen. Det är ett vagt begrepp som saknar tydlig relevans i det sociala arbetets praktik och som riskerar att förmedla en förenklad bild av samverkan, där makt, roller och ansvar ofta är mer fördelade än jämbördiga.

Högskolan i Halmstad avstyrker förslaget om att införa examensmålet visa förmåga att leda, planera och samordna arbete inom området.

Detta mål innebär orimliga förväntningar på studenter som befinner sig på grundnivå. Att leda, planera och samordna socialt arbete är kvalificerade kompetenser som vanligtvis utvecklas först efter viss yrkeserfarenhet eller genom vidareutbildning på avancerad nivå. Det är därför inte rimligt att studenter som just avslutat en generalistutbildning ska förväntas uppvisa denna typ av färdigheter. Vi anser dessutom att det befintliga examensmålet – ”visa kunskap om ledning av socialt arbete” – redan täcker det som rimligen kan krävas på grundnivå. Det ger en teoretisk grund och förståelse för ledarskapets roll inom socialt arbete utan att förutsätta att studenten ska ha tränats i praktiskt ledarskap. Högskolan i Halmstad avstyrker därför även förslaget att ta bort detta nuvarande mål. **Högskolan i Halmstad**

avstyrker således förslaget om att ta bort examensmålet visa kunskap om ledning av socialt arbete.

Högskolan i Halmstad tillstyrker delvis förslaget om att införa examensmålet visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Vi välkomnar att målet betonar vikten av kritiskt tänkande och dialog, vilket är centralt för socionomens professionella utveckling och yrkets förnyelse. Samtidigt vill vi framhålla att examensmålet är komplext och omfattar flera skilda delar, vilket kan göra det svårt att hantera som ett sammanhållet mål. Den mest problematiska delen gäller kravet på att studenten ska "bidra till utveckling av yrket och verksamheten". Att bedöma om en student har bidragit till verksamhetens utveckling anses problematiskt och frågor kring hur detta kan mätas i en examination på grundnivå uppstår. Denna del av målet handlar om en mycket bred och långsiktig kompetens som vanligtvis utvecklas över tid i yrkeslivet och i samspel med erfarenhet och professionell mognad. Det är därför svårt att se hur detta rimligen kan vara ett bedömningsbart examensmål i socionomutbildningen. Vi föreslår att målet omformuleras eller delas upp, så att fokus i examensmålet på grundnivå ligger på studentens förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda information samt att föra dialog kring nya frågor – medan den mer övergripande kompetensen att bidra till verksamhetsutveckling får hanteras som en del av vidare professionell utveckling efter examen.

6.3.1 - Utbildning i juridik

Högskolan i Halmstad tillstyrker förslaget om förändringen av examensmålet visa förmåga att utifrån relevant kunskap tillämpa författningar inom ramen för socialt arbete.

Högskolan i Halmstad avstyrker förslaget om att inom ramen för kursfordringarna, ha fullgjort utbildning i juridik om minst 30 högskolepoäng.

Högskolan i Halmstad värdesätter, liksom utredarna, juridikens roll i socionomutbildningen och ser vikten av en gedigen utbildning inom juridik i socionomutbildningen. Juridisk kompetens är nödvändig för att socionomer ska kunna fatta rättssäkra beslut, utreda enligt gällande lagstiftning och värna individers rättigheter. Det framstår dock som orimligt att examensordningen för socionomutbildningen skulle fokusera på antal poäng snarare än utbildningens innehåll och kvalitet. I högskoleförordningen anges för de flesta utbildningar endast övergripande mål, längd på utbildningen samt krav på självständigt arbete. Detaljstyrning i form av ämnesspecifika poäng saknas, vilket Högskolan i Halmstad anser att det ska göra även fortsättningsvis på socionomutbildningen. Det föreslagna tillvägagångssättet avviker därmed från rådande normer inom högre utbildning och kan uppfattas som inkonsekvent i relation till högskoleförordningens övergripande struktur och principer för examensmål. Att fastslå antal poäng riskerar att låsa utbildningens utveckling vid ett visst upplägg snarare än att främja ett dynamiskt och forskningsanknutet innehåll.

Det är innehållet, inte exakt hur många poäng som avsätts till vad, som borde vara vägledande för kvaliteten i utbildningen.

Utredningen lyfter vikten av likvärdighet mellan socionomprogrammen vid landets lärosäten. I detta sammanhang vill Högskolan i Halmstad framhålla att formuleringen om att studenten, inom ramen för kursfordringarna, ska ha genomgått utbildning i juridik om minst 30 högskolepoäng inte behöver innebära mer likvärdighet. Hur lärosäten väljer att organisera och vilka juridiska delar de integrera i utbildningen kan ändå leda till variationer i studenternas faktiska juridiska kompetens vid examen. Om syftet är att säkerställa en mer likvärdig nivå av juridisk kunskap bland socionomer bör detta regleras genom examensmål i högskoleförordningen, snarare än genom ett kvantitativt krav på poäng inom ett visst ämnesområde.

Högskolan i Halmstad vill framföra att det är oklart vad som avses med begreppet ”juridik” i utredningens förslag. Är det juridik som akademiskt ämne i bred bemärkelse, eller är det tillämpad juridik kopplad till socialt arbete och den praktiska yrkesutövningen? Denna brist på tydlighet gör det svårt för lärosäten att planera utbildningen så att den både uppfyller examenskraven och motsvarar de faktiska kunskapsbehov som socionomer möter i arbetslivet. För att examensordningen ska fungera som ett verkligt stöd i utbildningens utformning krävs därför en klarare definition av vad som förväntas, både när det gäller kunskapsinnehåll och hur juridiken ska tillämpas professionellt. Vi vill också understryka att eventuella förändringar av det juridiska innehållet bör föregås av en noggrann analys av hur detta påverkar utbildningens helhetsstruktur, särskilt med hänsyn till målen om bredd, generalistkompetens och akademisk progression.

6.4.1 - Verksamhetsförlagd utbildning

Högskolan i Halmstad avstyrker förslaget om att inom ramen för kursfordringarna, ha fullgjort handledd verksamhetsförlagd utbildning om minst 30 högskolepoäng.

Högskolan i Halmstad tillstyrker förslaget om att socionomprogrammets verksamhetsförlagda utbildning ska kunna avräknas mot utbildningsområdet verksamhetsförlagd utbildning.

Högskolan i Halmstad delar utredningens uppfattning att verksamhetsförlagd utbildning är en viktig del av socionomutbildningen. Den verksamhetsförlagda utbildningen ger studenterna möjlighet att omsätta teoretisk kunskap i praktisk handling, utveckla professionell kompetens samt reflektera över sitt yrkesutövande. Återigen måste vi framhålla att det problematiska i om examensordningen för socionomutbildningen i så hög grad skulle fokusera på antal poäng snarare än utbildningens innehåll och kvalitet. Denna del av förslaget motsätter vi oss med hänvisning till argumenten i föregående paragraf.

För att blivande socionomer ska få möjlighet att lära sig yrket i praktiken är den verksamhetsförlagda utbildningen avgörande. För att kvaliteten i den verksamhetsförlagda utbildningen ska vara hög och jämn är det avgörande att de verksamheter som tar emot studenter har förutsättningar och resurser för att tillhandahålla kvalificerad handledning. Vi välkomnar och tillstyrker därför förslaget om att socionomprogrammets verksamhetsförlagda

utbildning ska kunna avräknas mot utbildningsområdet verksamhetsförlagd utbildning, för att stärka den verksamhetsförlagda utbildningen inom socionomutbildningen. Det är ett nödvändigt steg för att säkerställa utbildningens kvalitet och relevans. Idag råder en tydlig obalans i hur olika professionsutbildningar kompenseras för verksamhetsförlagda studier. Detta skapar ojämlika villkor som riskerar att påverka både tillgången till kvalitativa verksamhetsförlagda utbildningsplatser och möjligheten till en välorganiserad och handledd praktikperiod för socionomstudenter.

7.1 Utredning om förlängd socionomutbildning med examen på avancerad nivå

Högskolan i Halmstad tillstyrker förslaget om att regeringen tillsätter en utredning med uppdrag att se över behovet av en förlängd socionomutbildning som leder till examen på avancerad nivå.

Vi menar att tiden är mogen för ett tydligt steg framåt i socionomprofessionens utveckling. En utökad utbildning skulle inte bara höja kunskapsnivån, utan också skapa en starkare koppling mellan akademisk forskning och det praktiska sociala arbetet. Det handlar inte om en smärre justering i examensmålen, utan om ett paradigmskifte. Med specialistutbildningar som vilar på vetenskaplig grund och samtidigt svarar mot verksamheternas behov, kan vi skapa förutsättningar för ett socialt arbete som är både mer effektivt och mer hållbart. För att lyckas med detta krävs samordnade och strategiska insatser – nationellt såväl som regionalt. Skuggutredningens rapport pekar på flera nyckelförändringar: ett nationellt socialt kompetensråd som tar helhetsansvar för kunskapsutvecklingen, regionala samarbetsorgan som förankrar utbildningen i verklighetens behov, samt ökad samordning mellan landets lärosäten.

Den nya socialtjänstlagen, som träder i kraft 2025, skärper kraven ytterligare. Socialtjänstens arbete ska nu vila på vetenskap och beprövad erfarenhet, och det professionella sociala arbetet ska bli mer förebyggande och uppsökande. Det är en ambitiös riktning – men den kräver också verktyg och förutsättningar för att bli verklighet. Man kan inte ställa högre krav på socialtjänsten utan att samtidigt rusta dem som ska bära det praktiska ansvaret. Om regeringen verkligen vill genomföra det paradigmskifte man talar om, räcker det inte med nya paragrafer. Då krävs en långsiktig reform av socionomutbildningen – en reform som ger professionen den kunskapsmässiga grund den förtjänar och som samhället behöver.

Ärendehantering

Detta yttrande har tagits fram av företrädare för ämnesgruppen socialt arbete, där biträdande professor Janicke Andersson (programansvarig) och universitetslektor Helena Eriksson (avdelningschef) haft huvudansvaret. Synpunkter har också samlats in från kollegiet inom socialt arbete. Därefter har yttrandet behandlats och godkänts av akademichef Lena-Karin Erlandsson samt prorektor Malin Hallén.

Yttrandet har beslutats av rektor Susanna Öhman efter föredragning av biträdande professor Janicke Andersson, programansvarig.